

Provocări pentru culturile de cereale de toamnă într-un mediu climatic riscant

Автор(и): доц. д-р Галина Михова, Добруджански земеделски институт - Генерал Тошево, ССА

Дата: 23.02.2026 *Брой:* 2/2026

Cerealele de toamnă sunt cultivate pe tot parcursul anotimpurilor, ceea ce determină numărul mare de factori de risc pentru producție. Pe lângă provocările pieței, schimbările climatice transformă fiecare decizie într-un proces creativ care necesită responsabilitate. În consecință, orice greșală este dificil de compensat. În ultimii ani, suntem din ce în ce mai des martorii secetelor persistente din lunile de vară, care duc la o pregătire deficitară a solului; temperaturilor medii zilnice mai ridicate în perioada de toamnă și iarnă; creșterii valorilor temperaturilor minime din lunile de iarnă; unei creșteri a numărului de zile fără zăpadă sau a unei lipsuri aproape totale de zăpadă; lipsei de acumulare a umidității; amplitudinilor semnificative de temperatură la

reluarea vegetației; înghețurilor târzii de primăvară; secetei persistente a solului și atmosferice în diferite faze de dezvoltare fenologică; distribuției inegale a precipitațiilor; condițiilor fitosanitare deteriorate; apariției pe scară largă a bolilor și dăunătorilor cu frecvență ridicată, dificil de controlat.

Conform datelor Ministerului Agriculturii și Alimentației, suprafețele semănate cu grâu până la sfârșitul anului 2025 sunt de aproximativ 10,1 milioane de decare. *Comparativ cu anul trecut, se observă creștere la orz, secară și triticale.* Pe lângă faptul că au direcții de utilizare diferite, culturile se disting prin potențial adaptiv ridicat și rezistență la condiții nefavorabile de stres.

Într-o oarecare măsură, ultimele luni ale anului 2025 și începutul anului 2006 au reînviat amintirile iernii. Principala problemă pentru nordul Bulgariei a fost cantitățile semnificative de precipitații din perioada agrotehnică favorabilă pentru semănat. În multe zone, cantitatea a depășit semnificativ normele pe termen lung. În condițiile Dobrogei, sumele lunare pentru octombrie și noiembrie sunt de 100, respectiv 77 mm (fig. 1). Semănatul a continuat și în decembrie, dar cu o calitate deteriorată, necesitând corecții ale normelor de semănat și ale adâncimii. Cu toate acestea, regimul de temperaturi a permis culturilor semănate la timp să germineze bine, să intre rapid în faza de încălzare și procesul de întărire să decurgă în condiții optime.

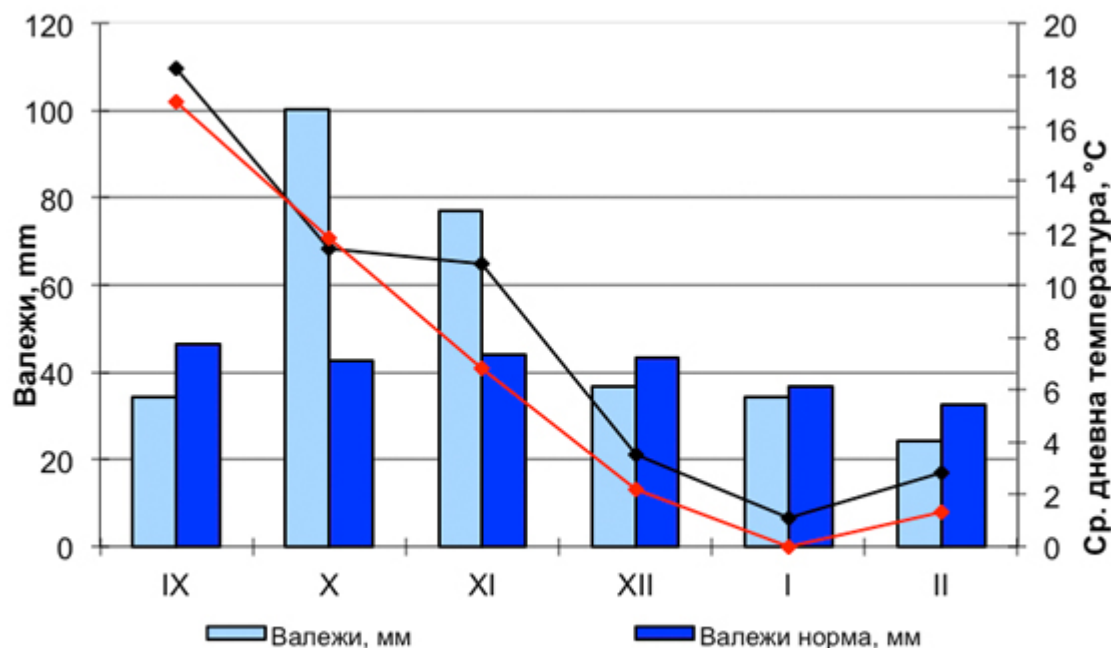

Figura 1. Precipitații (mm) și temperatura medie zilnică ($^{\circ}$ C) pentru perioada 09.2025 - 17.2026, în condițiile Institutului Agricol Dobrogea.

În prezent, starea culturilor este determinată în principal de data semănării și de faza de dezvoltare înainte de intrarea în perioada de iarnă (fig. 2 și 3). Culturile semănate la termenul optim, care pentru nordul Bulgariei se deplasează deja spre sfârșitul lui octombrie, sunt bine încălțate și foarte bine întărite. Culturile semănate târziu se află în faza de două-trei frunze, iar la amplitudini semnificative de temperatură sau temperaturi scăzute fără strat de zăpadă, există un risc mai serios de avarii chiar și în prezent. Acestea trebuie monitorizate pentru posibilele avarii de îngheț, smulgere, rupere și înec dacă apa este reținută pentru o perioadă mai lungă deasupra nodului de încălțare. Întreprinderea unor măsuri precum rularea, corectarea normelor de fertilizare de primăvară sau aplicarea biostimulatorilor este direct legată de procentul de avarii și de condițiile sol-climatice.

Figura 2. Cultură de grâu semănată la termenul optim de semănat, IAD – G. Toshevo la 11.02.2026.

Figura 3. Cultură de grâu semănată la termenul optim de semănat, IAD – G. Toshevo la 11.02.2026.

Sondajul de toamnă în diferite regiuni din nordul Bulgariei arată un procent neglijabil de culturi cu avarii de la muștele cerealelor. În principal, acestea au fost semănat la sfârșitul lui septembrie. În urma secetei prelungite de vară și a condițiilor nefavorabile pentru pregătirea pre-semănat, suprafețele sunt nesemnificative. În prezent, sunt identificate simptome de pete pe frunze, care nu necesită intervenție.

În general, culturile de cereale din nordul Bulgariei se află într-o stare foarte bună. Rezerva de umiditate toamnă-iarnă este peste 250 mm, ceea ce favorizează dezvoltarea lor normală în prezent, precum și intrarea în vegetație activă. Problema actuală este momentul și metoda de asigurare a nutrienților, în special a azotului. Odată cu prelungirea fotoperioadei, plantele trec din faza de încălzare în faza de elongare a tulpinii. Începe acumularea activă de biomasă, care este direct legată de formarea recoltei și realizarea acesteia. **Lacunele în asigurarea unui regim nutrițional adecvat devin un factor limitativ principal.**

Provocările naturii sunt un fapt. Sunt acestea "nebunii" vremii? Cum reacționăm într-un mediu riscant? Înțelepciunea populară spune: "Banii iubesc socoteala, iar pâinea iubește măsura." Practicile agricole bune oferă numeroase soluții. Principiile sunt cunoscute, dar necesită o regândire adecvată. De importanță primordială este construirea unei structuri varietale adecvate și utilizarea materialului săditor certificat. Cultivarea de soiuri cu dezvoltare fenologică și structură a recoltei diferită este de importanță cheie. Principiile principale sunt legate de

caracteristicile agro-climatice și de sol ale regiunii; volumul suprafețelor de producție; probabilitatea de stres și alegerea tehnologiei de producție. Cultivarea în monocultură și urmarea arăturii ierburilor perene sunt riscante. Adâncimea adecvată de semănat este de 3-5 cm. Semănatul la suprafață poartă riscul avariilor în perioada de iarnă și al dezvoltării slabe a sistemului radicular, în timp ce semănatul adânc împiedică instalarea normală a culturii. Norma recomandată de semănat pentru soiurile de grâu și triticale de selecție regională este de 500-600 de semințe viabile/mp, iar pentru orz 420-450 de semințe viabile/mp. Termenele favorabile de semănat sunt 1-15 octombrie pentru N. Bulgaria și 15-30 octombrie pentru S. Bulgaria. Tendința este de a se deplasa spre termene mai târzii cu aproximativ 10-15 zile. Motivele sunt secetele de vară și pregătirea deficitară a solului pre-semănat; lunile de toamnă cu temperaturi ridicate, care duc la apariția pe scară largă a dăunătorilor și la măsuri de combatere ineficiente; riscul de supracreștere a culturii, întărire deficitară, avarii din cauza factorilor nefavorabili din lunile de iarnă și la reluarea vegetației. Pe agenda de lucru se află fertilizarea corectă a culturilor. Cercetările științifice arată că pentru 100 kg de boabe sunt necesare aproximativ 2,5-3,5 unități de azot. Cerințele selecției regionale sunt un raport N:P de 1:0,6-0,8. În ceea ce privește momentul, prioritate se acordă solurilor "sărace", unei plante precedente proaste, unei culturi slab instalate, soiurilor târzii și încălzirii slabe. Un factor de risc este aplicarea unor norme ridicate de îngrășămintă în condiții de stres, precum și pericolul de poluare a solului și apei. *O soluție pentru corecții este fertilizarea foliară, care compensează parțial lipsa fertilizării de bază și joacă un rol pozitiv în situații stresante. Momentele potrivite sunt împreună cu tratamentul de combatere a buruienilor sau în faza de elongare a tulpinii.*

Protecția plantelor reprezintă un cost major în costul de producție al culturilor de cereale. Problemele identificate sunt legate de frecvența ridicată stabilită și de apariția pe scară largă a bolilor și dăunătorilor; o creștere semnificativă a dependenței de pesticide, precum și de interzicerea utilizării unei game largi de substanțe active. Soluțiile stau în mai multe aspecte: selecția de soiuri rezistente, respectarea rotației culturilor, lucrarea adecvată a solului, data și adâncimea de semănat, norma de semănat, fertilizarea, utilizarea materialului săditor certificat. Măsurile sunt de control integrat, inclusiv observații pentru diagnostic, prognoză și semnalizare, alegerea adecvată a momentului și modului de aplicare a metodelor de combatere chimică, selecția unui pesticid potrivit și luarea în considerare a eficacității.

Echipa Institutului Agricol Dobrogea oferă expertiză pentru o producție eficientă la cereale, leguminoase și floarea-soarelui. Am împărtăși cu plăcere experiența și am accepta noi provocări:

<https://dai-gt.org/>.

Mai multe pe această temă:

Înapoi la ameliorarea bulgărească pentru o producție de grâu de calitate superioară și mai rezistentă într-un mediu riscant